

Onderzoeks- rapportage

Amsterdam
september 2009

Projectnummer
M4004

Auteurs

drs. Hedwig Boerboom
drs. Pieter Röhling
drs. Sander Metaal

Programma
Leermiddelenbeleid

LeermiddelMentality

Inleiding

Opzet

Resultaten

Programma
Leermiddelenbeleid

Achtergrond en doelstelling 1/2

Het Programma Leermiddelenbeleid (een project van de VO-raad) heeft onderzoeksbureau Motivaction gevraagd een instrument te ontwikkelen om de houding van docenten in het voortgezet onderwijs ten aanzien van leermiddelen te peilen en te duiden. Op basis van een landelijk onderzoek onder docenten is het online instrument LeermiddelMentality ontwikkeld dat inzicht geeft in de houding van docenten tegenover leermiddelen.

De samenwerkingspartners hierin zijn de Lerarenkamer, de Geu, docenten en schoolleiders, onderwijsdeskundigen van Slo en Kennisnet.

Voor het ontwikkelen van schoolbreed leermiddelenbeleid is het nodig dat docenten en schoolleiding inzicht hebben in de houding en waarden van docenten ten aanzien van het leermateriaal dat ze (willen) gebruiken.

De doelstelling van het onderzoek luidt als volgt:

Het bieden van handvatten aan de bestuurders, schoolleiders en docenten in het voortgezet onderwijs bij het formuleren van leermiddelenbeleid en de keuze van leermiddelen op basis van de houding van docenten ten aanzien van leermiddelen.

Inleiding

Opzet

Resultaten

Achtergrond en doelstelling 2/2

Bij de genoemde doelstelling zijn de volgende probleemstellingen geformuleerd:

- Hoe staan docenten in het voortgezet onderwijs tegenover de verschillende soorten leermiddelen?
- Welke opvattingen over de kwaliteit van het onderwijs liggen ten grondslag aan verschillen in de houding van docenten ten aanzien van leermiddelen?
- Welke segmenten van docenten zijn te onderscheiden met betrekking tot leermiddelen?

Op basis van de observaties in dit onderzoek is een segmentatiemodel ontwikkeld: LeermiddelMentality. Een doelgroepsegmentatie op het domein van leermiddelen biedt aanvullende verklaringskracht en een nieuw perspectief op vraagstukken die spelen rondom leermiddelen(beleid), op het niveau van de docent, de school of schooloverstijgend. In dit onderzoeksrapport wordt deze segmentatie beschreven.

Programma
Leermiddelenbeleid

Inleiding

Opzet

Resultaten

Programma
Leermiddelenbeleid

Leeswijzer 1/2

- Dit onderzoeksrapport begint met een beschrijving van de opzet van het onderzoek.
- De resultatensectie gaat allereerst in op de constructie van het segmentatiemodel. Vervolgens worden de gevonden segmenten nader beschreven.
- De beschrijving van de segmenten is gebaseerd op de uitkomsten van de kwantitatieve online enquête. Per segment wordt ingegaan op relatieve verschillen van het segment ten opzichte van de totale steekproef. Achtereenvolgens worden voor elk segment beschreven de uitkomsten met betrekking tot:
 - leermaterialen - houding en gebruik
 - omgang met ICT
 - de docent - rol en achtergrond en eventuele opvallende achtergrondkenmerken
 - de schoolDit wordt gevolgd door een samenvattende beschrijving van het segment.
- Na de beschrijving van de afzonderlijke segmenten zijn enkele samenvattende figuren opgenomen die de vier segmenten vergelijken.

Inleiding

Opzet

Resultaten

Programma
Leermiddelenbeleid

Leeswijzer 2/2

- In dit onderzoek wordt gekeken naar onderscheidende houdingen van docenten ten aanzien van leermiddelen. De weergave van de resultaten concentreert zich op de verschillen tussen de gevonden segmenten.
- De gerapporteerde verschillen betreffen telkens relatieve verschillen: significante afwijkingen van het betreffende segment ten opzichte van de totale steekproef.
- Op het niveau van een individuele docent is nooit slechts één van de gevonden segmenten van toepassing. De houding van een docent komt in meer of mindere mate overeen met elk van de segmenten.

Inleiding

Opzet

Resultaten

Programma
Leermiddelenbeleid

Onderzoeksopzet

In dit segmentatie onderzoek zijn de volgende stappen doorlopen:

- Oriënterende literatuurstudie
- Vragenlijst constructie.
 - 73 stellingen over houding t.a.v. leermiddelen
 - vragen naar gedrag
 - vragen over achtergrond van de docent (sociodemografie, werkervaring)
- Online veldwerk
- Data-analyse
 - zoeken naar dimensies in houding
 - zoeken naar segmenten
 - beschrijving van segmenten

Inleiding

Opzet

Resultaten

Onderzoeksopzet - veldwerk

- Getrapte steekproef onder docenten in het voortgezet onderwijs in Nederland.
- Scholen zijn door de VO-raad per brief en e-mail benaderd met het verzoek deel te nemen aan een onderzoek naar leermiddelen. Scholen die toestemden stuurden het docententeam een e-mail met daarin uitnodiging voor deelname aan het online onderzoek.
- Motivaction verzorgde de online vragenlijst. De enquête is gehouden van 14 mei tot 18 juli 2009.
- Gerealiseerde steekproef: n = 828 docenten VO.

Programma
Leermiddelenbeleid

Inleiding

Opzet

Resultaten

Constructie van het segmentatiemodel

Programma
Leermiddelenbeleid

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- segmenten

Programma
Leermiddelenbeleid

Aspecten aan de houding t.a.v leermiddelen - factoranalyse

- In de vragenlijst waren totaal 73 stellingen opgenomen.
- In een factoranalyse op de antwoorden op deze stellingen zijn zes dimensies ten aanzien van leermiddelen geïdentificeerd.
- Een interpretatie van de gevonden dimensies heeft geleid tot de volgende naamgeving van de dimensies:
 - Gerichtheid op methode
 - Gebrekkige ondersteuning
 - Tevredenheid met gebruikte leermiddelen
 - Individualisme
 - Behoefte aan flexibiliteit
 - Tijds-klem
- Op de volgende sheets staan van elke dimensie de interpretatie van de stellingen weergegeven.

Dimensie 1: Gerichtheid op methode

De stellingen van deze dimensie zijn als volgt geïnterpreteerd:

behoefte aan structuur, vertrouwen op volledigheid, vertrouwen op gemak, methode gebonden, confectie, vertrouwen op kwaliteit, willen weten waar je aan toe bent, degelijk, betrouwbaar, vertrouwen in methode(van de uitgever) veiligheid, controle houden, materiaal dat zich heeft bewezen, motivatie om verantwoording af te leggen, taakbewustzijn, verantwoordelijkheidsbesef, houvast, klassiek

Programma
Leermiddelenbeleid

Dimensie 2: Gebrekkige ondersteuning

De stellingen van deze dimensie zijn als volgt geïnterpreteerd:

context, extern, voorwaarden, omstandigheden, neiging tot kritiek, ontevreden, eigenzinnig, ambitieus / vooruitstrevend, technisch, gebrek aan middelen, tekort, veeleisend

Programma
Leermiddelenbeleid

Programma
Leermiddelenbeleid

Dimensie 3: Tevredenheid met gebruikte leermiddelen

De stellingen van deze dimensie zijn als volgt geïnterpreteerd:

tevreden met status quo,
blij,
zelfredzaamheid

Dimensie 4: Individualisme

De stellingen van deze dimensie zijn als volgt geïnterpreteerd:

eigenzinnig, zelfontplooiing, zelfvertrouwen, vertrouwen in eigen inzichten, eigenaarschap, *do it yourself*, controle, trots

Programma
Leermiddelenbeleid

Programma
Leermiddelenbeleid

Dimensie 5: Behoeftte aan flexibiliteit

De stellingen van deze dimensie zijn als volgt geïnterpreteerd:

maatwerk,
flexibel,
idealisme,
uniciteit

Dimensie 6: Tijdslem

De stellingen van deze dimensie zijn als volgt geïnterpreteerd:

tijdslem,
tijdstress

Programma
Leermiddelenbeleid

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- segmenten

Programma
Leermiddelenbeleid

Scores op dimensies vormen vier segmenten met unieke houding

- Docenten verschillen in de manier waarop zij staan ten opzichte van leermiddelen op de genoemde zes dimensies:
 - Gerichtheid op methode
 - Gebrekkige ondersteuning
 - Tevredenheid met gebruikte leermiddelen
 - Individualisme
 - Behoeftte aan flexibiliteit
 - Tijds-klem
- Uit het onderzoek komen vier verschillende segmenten met een eigen kijk op leermiddelen naar voren. De segmenten zijn gebaseerd op de manier waarop men omgaat met de zes dimensies. Elk segment vertoont zoveel mogelijk overeenkomst binnen het segment en verschilt zoveel mogelijk ten opzichte van de andere segmenten.
- De segmenten worden met de volgende termen aangeduid:
 - **Gedegen Vakvrouwen/-mannen**
 - **Eigenzinnige Arrangeurs**
 - **Tevreden Coaches**
 - **Kritische Idealisten**

Inleiding

Opzet

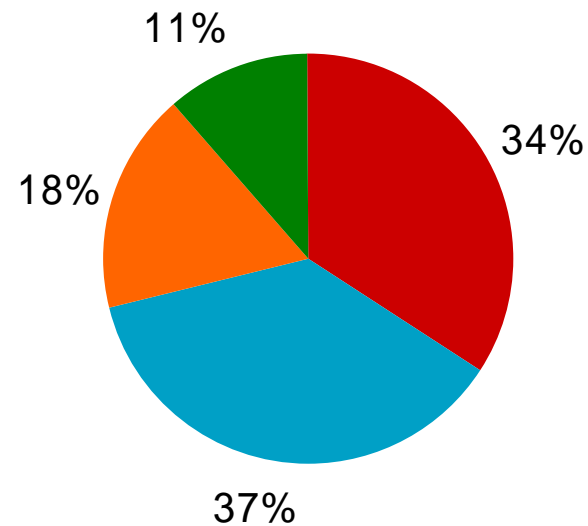
Resultaten
- algemeen
- segmenten

Programma
Leermiddelenbeleid

Omvang segmenten

- De omvang van de segmenten varieert van 11% tot 37%.

- Gedegen Vakvrouwen/-mannen
- Eigenzinnige Arrangeurs
- Tevreden Coaches
- Kritische Idealisten

Vier segmenten - scores op dimensies

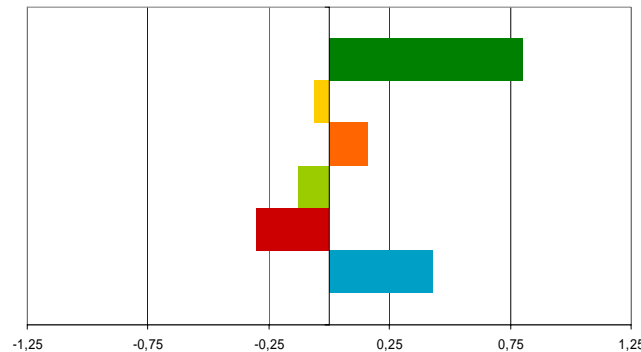
Hieronder staan de scores van de vier segmenten op de dimensies weergegeven. De scores zijn gestandaardiseerd. Hierdoor is het gemiddelde van de totale steekproef gelijk aan 0 (met standaarddeviatie 1).

- Gerichtheid op methode
- Gebrekkige ondersteuning
- Tevredenheid met gebruikte leermiddelen
- Individualisme
- Behoeftte aan flexibiliteit
- Tijdsdruk

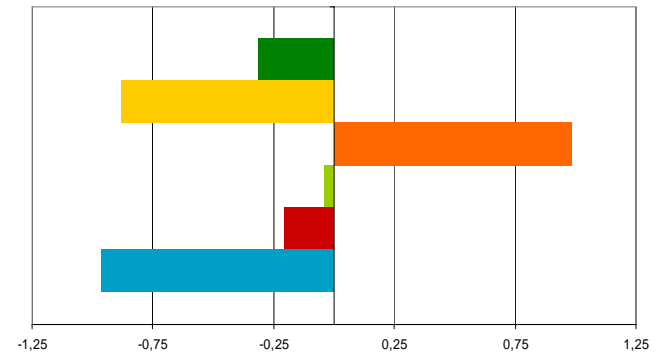
Programma
Leermiddelenbeleid

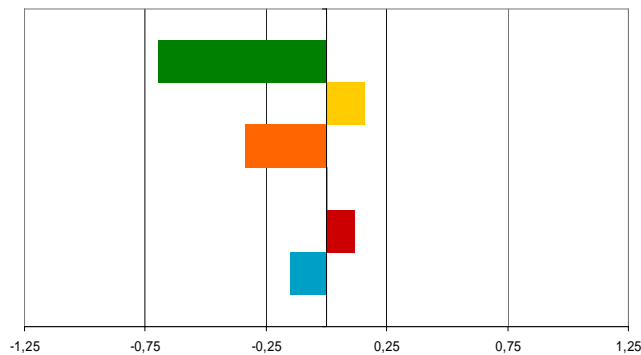
Gedegen Vakvrouwen/-mannen

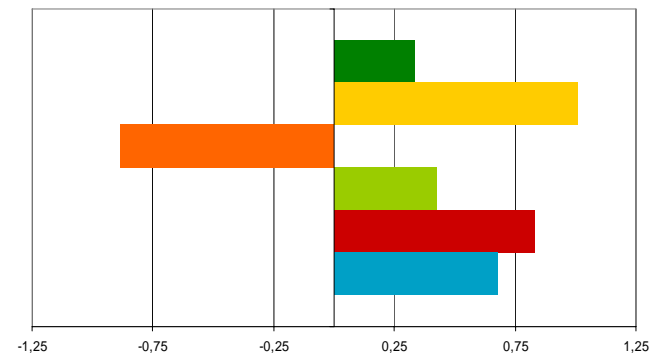
Tevreden Coaches

Eigenzinnige Arrangeurs

Kritische Idealisten

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen
- segmenten

Programma
Leermiddelenbeleid

Visuele weergave van de vier segmenten

De segmenten zijn visueel geplaatst op twee assen waarop de vier milieus sterke verschillen vertonen.

Horizontale as: **Gerichtheid op methode**

Verticale as : **Behoefte aan flexibiliteit**

Op de volgende pagina staat de segmentatie grafisch weergegeven*.

* De inkleuring van de segmenten staat los van de kleuren die in bovenstaande figuren gebruikt zijn voor de achterliggende dimensies.

Inleiding

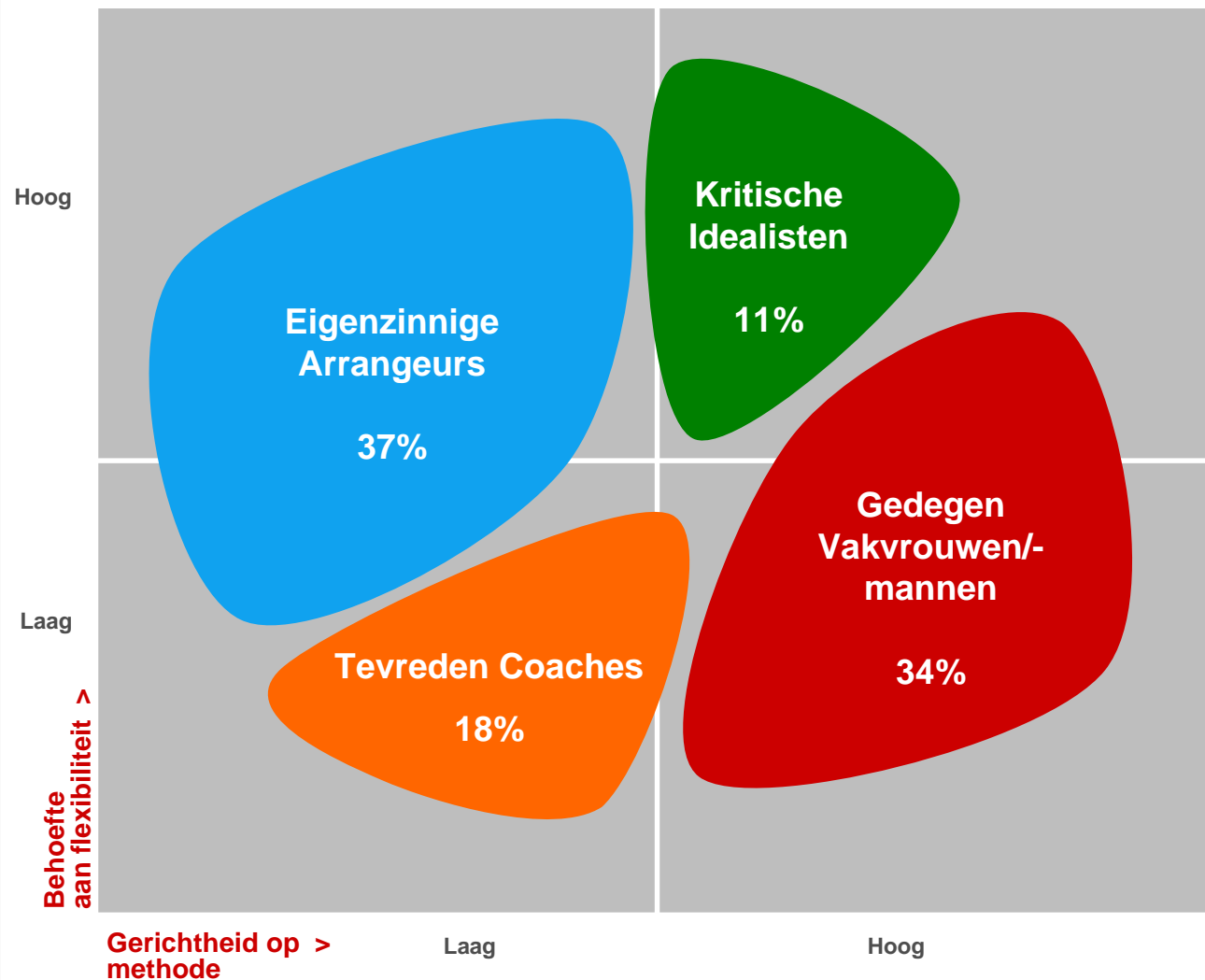
Opzet

Resultaten
- algemeen
- segmenten

Programma
Leermiddelenbeleid

LeermiddelMentality - Vier segmenten

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- segmenten

Programma
Leermiddelenbeleid

Overeenkomsten tussen de vier segmenten

De segmenten zijn gedefinieerd op basis van hun houding ten aanzien van leermiddelen. Achtergrondkenmerken, zoals welk vak men geeft of de omvang van de school, zijn niet bepalend voor welk van de vier segmenten het best aansluit bij de houding van een docent.

Na het vaststellen van de segmenten is gekeken naar een aantal achtergrondkenmerken van de docent en de school.

Er zijn geen significante verbanden gevonden tussen het segment waartoe een docent gerekend wordt en de volgende kenmerken van de docent of school waar men werkt:

- Levensbeschouwelijke identiteit van school
- Omvang van de school (aantal leerlingen en docenten op de school)
- Percentage niet-westerse leerlingen
- Huiswerkbeleid (huiswerkvrij of -arm onderwijs)
- Onderwijsbevoegdheid
- Les geven aan onderbouw, bovenbouw of beide
- Fulltime en parttime docenten
- Geslacht van de docent
- Leeftijd van de docent

De bovengenoemde kenmerken zijn dus niet bepalend voor, maar ook niet afhankelijk van het segment waar een individuele docent de sterkste overeenkomst mee heeft.

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- **segmenten**

**Resultaten
per segment**

Programma
Leermiddelenbeleid

Inleiding

Opzet

Resultaten

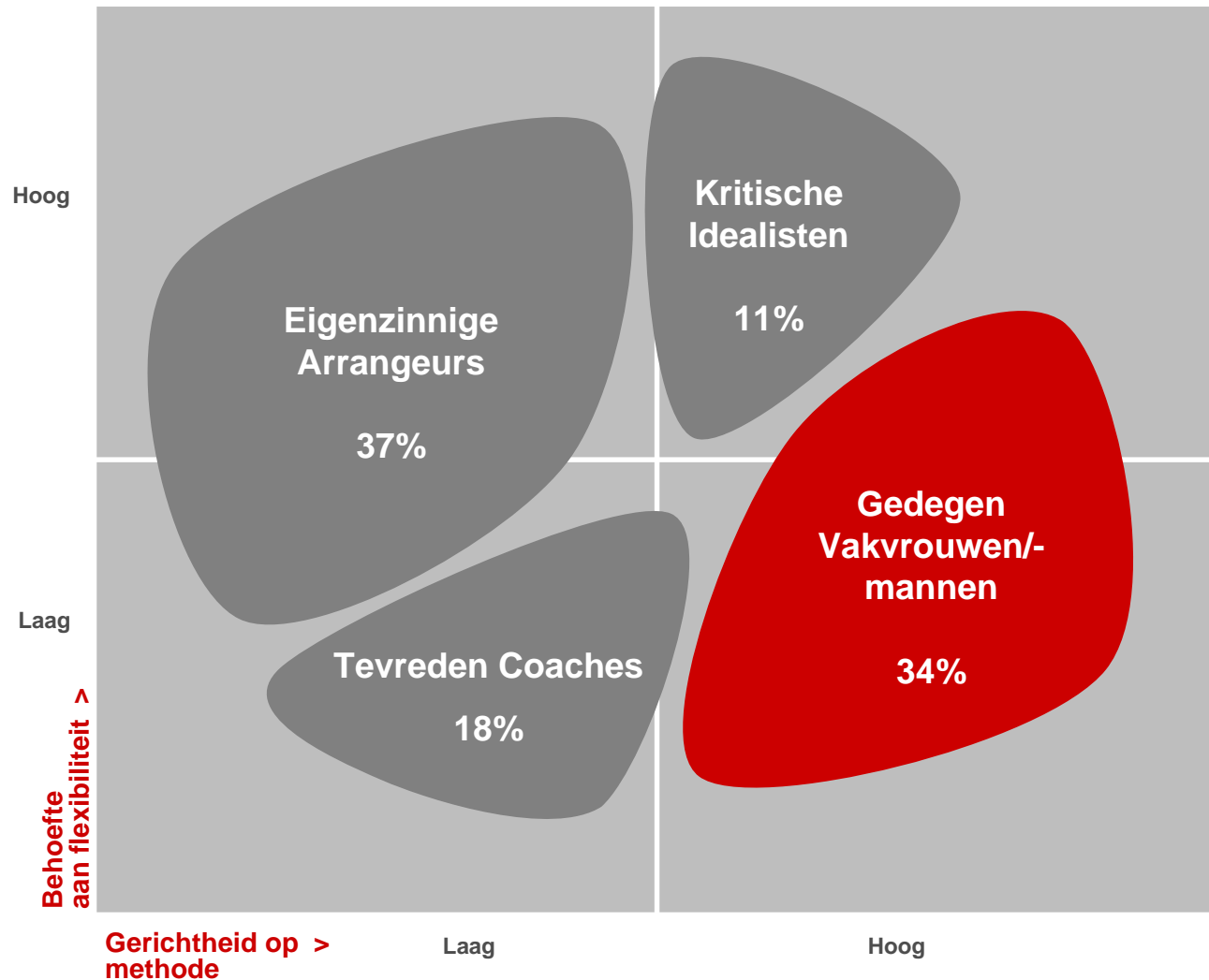
- algemeen

- **segmenten**

Programma
Leermiddelenbeleid

Gedegen Vakvrouwen/-mannen

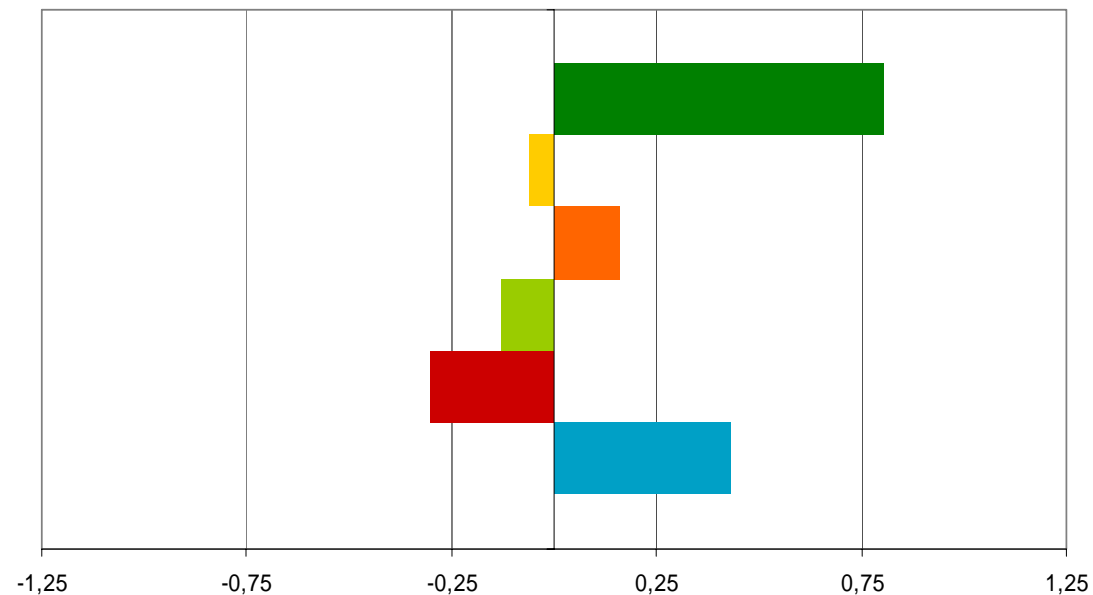

Gedegen Vakvrouwen/-mannen

Resultaatgerichte, solide methodegebruikers met een sterk verantwoordelijkheidsbesef, die vertrouwen op de structuur, de kwaliteit en het gemak van de methode.

- Gerichtheid op methode
- Gebrekkige ondersteuning
- Tevredenheid met gebruikte leermiddelen
- Individualisme
- Behoeftte aan flexibiliteit
- Tijds-klem

Programma
Leermiddelenbeleid

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- segmenten

Programma
Leermiddelenbeleid

Gedegen Vakvrouwen/-mannen - Leermateriaal

- Vertrouwen op het bestaand leermateriaal van educatieve uitgevers:
 - hechten aan beschikbaarheid van lesboeken en toetsmateriaal
 - methode waarborgt de doorlopende leerlijn
- Maken meer gebruik van leermiddelen afkomstig van uitgevers en minder van materiaal dat is ontwikkeld of gearrangeerd door henzelf of andere docenten.
- Sterker gericht op klassikale werkvormen.
- Zien een goed leermiddel als voorwaarde voor goed onderwijs.
- Tevreden over gebruikte leermiddelen.
- Minder behoefte aan maatwerk, organisatie hiervan is een drempel.
- Minder gericht op ICT:
 - minder gebruik open source materiaal en wiki's
 - minder bezoek sites digischool.nl en digitaallemateriaal.kennisnet.nl
 - vinden zichzelf minder dan gemiddeld met ICT overweg kunnen
 - zien minder dan andere segmenten verbetering van hun onderwijs door ICT
 - minder behoefte aan digitale beschikbaarheid van leermiddelen
 - bezoeken wel vaker sites over een specifieke onderwijsmethode

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- segmenten

Programma
Leermiddelenbeleid

Gedegen Vakvrouwen/-mannen - Docent

- Gevraagd naar hoe zij hun rol als docent zien, kiezen Gedegen Vakvrouwen/-mannen vaker voor de rol van instructeur (iemand die iets uitlegt).
- Zien zichzelf sterker als vakdocent en minder als leerprocesbegeleider.
- Minder behoefte om innovatief te zijn en vakkennis uit te breiden.
- Meer gericht op het behalen van diploma door leerlingen. Vinden ook dat een goed leermiddel gericht moet zijn op het behalen van een diploma.
- Lagere bereidheid privé-tijd te investeren om betere lessen te geven.
- Nemen iets minder deel aan culturele activiteiten op school.
- Oververtegenwoordiging van docenten wiskunde.
- Ondervertegenwoordiging van docenten maatschappijleer en CKV.

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- **segmenten**

Gedegen Vakvrouwen/-mannen - School

- Gemiddelde tevredenheid over ondersteuning (in tijd, geld en andere middelen) vanuit bestuur en directie.
- Minder gericht op samenwerking met andere scholen.
- Lagere behoefte om betrokken te worden bij de formulering van het leermiddelenbeleid op school.

Programma
Leermiddelenbeleid

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen
- segmenten

Programma
Leermiddelenbeleid

Gedegen Vakvrouwen/-mannen - Samenvatting

Leermateriaal

Gedegen Vakvrouwen en -mannen hebben een groot vertrouwen in de methode van de educatieve uitgever. Dit biedt hen voldoende mogelijkheden om flexibel met het materiaal om te gaan. Ze vinden het belangrijk dat de doorlopende leerlijn is gewaarborgd, dat de leerlingen een leerboek hebben en dat er toetsen beschikbaar zijn. Ze maken veel gebruik van methodesites en ander vakgericht (digitaal) materiaal. Ze hebben onvoldoende tijd om zelf materiaal te maken, samen te stellen of te zoeken. Ze zijn tevreden over het leermateriaal dat ze gebruiken en vinden dat je het ontwikkelen van hoogwaardig leermateriaal moet over laten aan experts.

Docent

Ze voelen zich vooral een taakbewuste vakdocent en geven graag uitleg. De klassikale onderwijsvorm heeft de voorkeur. Hun hoogste doel is ervoor zorgen dat hun leerlingen het diploma halen. Ze zien een goed leermiddel als noodzakelijk voor goed onderwijs.

School

Ze geven aan dat ze in het algemeen te weinig tijd hebben om zelf bezig te zijn met leermiddelen. Wel voelen ze zich voldoende gefaciliteerd door de schoolleiding in de technische ondersteuning. Het bieden van maatwerk vraagt te veel organisatie.

Inleiding

Opzet

Resultaten

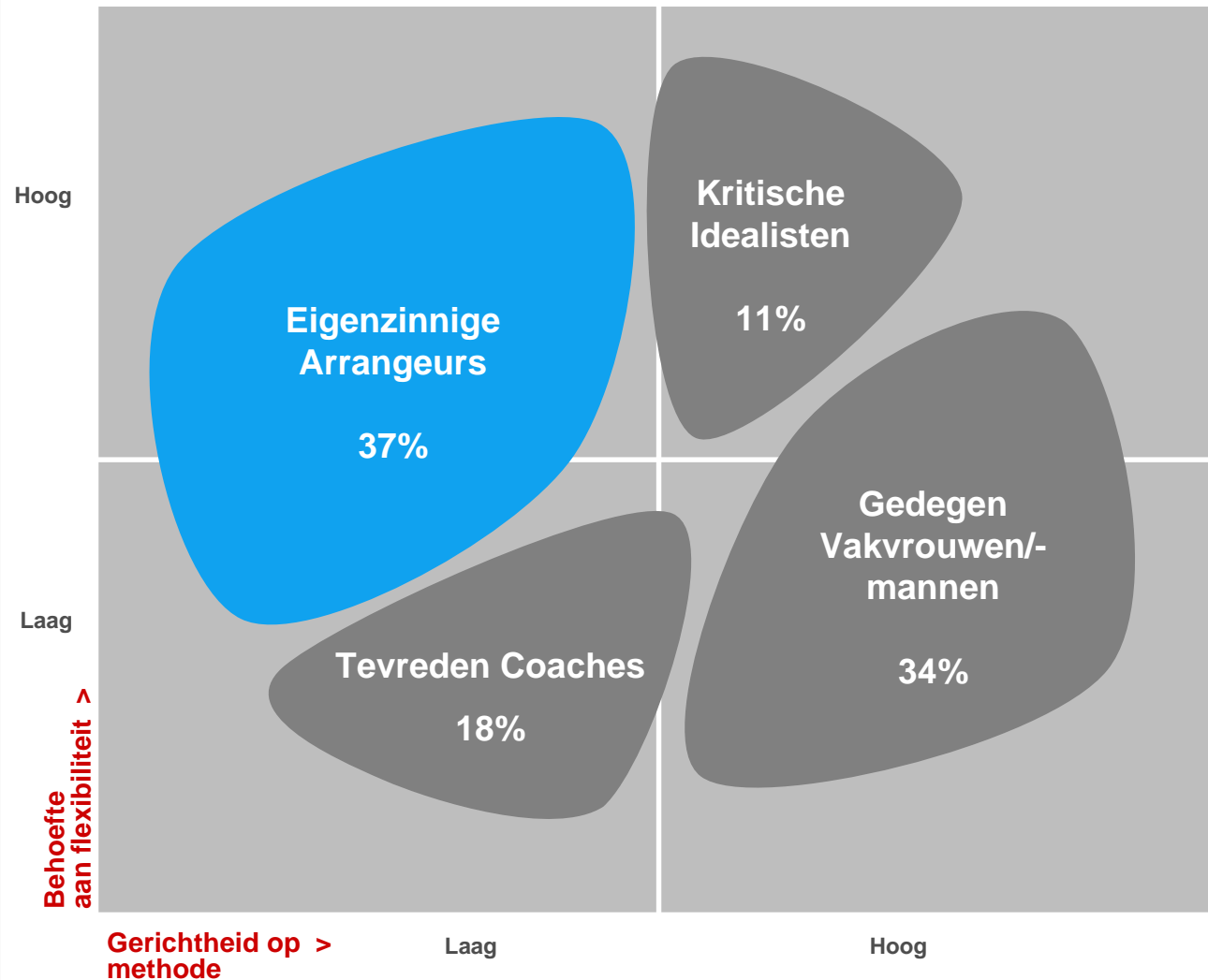
- algemeen

- **segmenten**

Programma
Leermiddelenbeleid

Eigenzinnige Arrangeurs

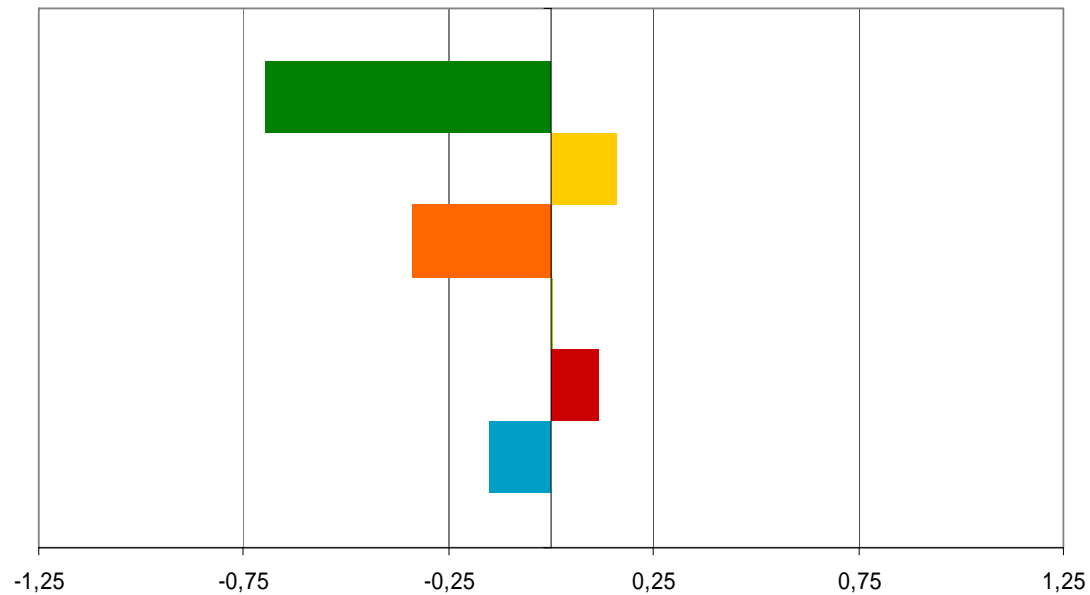

Eigenzinnige Arrangeurs

Actieve, zelfbewuste pedagogen, die graag hun eigen leermateriaal samenstellen uit actuele, flexibele en *open source* bronnen. Zij vinden dat leermateriaal bijdraagt aan het zelfstandig leren van de leerling.

- Gerichtheid op methode
- Gebrekkige ondersteuning
- Tevredenheid met gebruikte leermiddelen
- Individualisme
- Behoefte aan flexibiliteit
- Tijdsdruk

Programma
Leermiddelenbeleid

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- **segmenten**

Programma
Leermiddelenbeleid

Eigenzinnige Arrangeurs - Leermateriaal

- Vertrouwen minder dan andere segmenten op bestaande leermiddelen van educatieve uitgevers.
- Ontevredenheid met huidige aanbod van leermiddelen. Deze bieden te weinig flexibiliteit en zijn onvoldoende up-to-date.
- Maken relatief veel gebruik van leermiddelen ontwikkeld of gearrangeerd door henzelf of een collega. Minder gebruik van materiaal van een uitgever.
- Hebben een sterke behoefte aan het zelf samenstellen en ontwikkelen van leermateriaal. Dit helpt om de lessen uitdagend te houden voor leerlingen.
- Passen graag hun leermateriaal aan aan de actualiteit of behoeften van individuele leerling. Hebben ook een sterkere voorkeur voor losbladig materiaal.
- Grote bereidheid om mee te werken aan ontwikkeling van nieuw leermateriaal, samen met uitgevers of collega-docenten.
- Gemiddelde gerichtheid op ICT:
 - Wel sterke vraag naar digitale beschikbaarheid van leermateriaal
 - Meer gebruik van *open source* software en materiaal met *creative commons* licentie

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- **segmenten**

Eigenzinnige Arrangeurs - Docent

- Meer dan andere segmenten zien zij zichzelf als leerprocesbegeleiders en minder als vakdocenten.
- Behoefte om innovatief te zijn.
- Zien vaker als doel van het onderwijs: jongeren zelfstandig leren denken.
- Oververtegenwoordiging van docenten maatschappijleer en muziek.
- Sterker bereid privétijd te investeren om betere lessen te kunnen geven.

Programma
Leermiddelenbeleid

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- segmenten

Eigenzinnige Arrangeurs - School

- Gemiddelde tevredenheid over ondersteuning (in tijd, geld en andere middelen) vanuit bestuur en directie.
- Gericht op samenwerking met andere scholen en andere docenten binnen de sectie.
- Hebben graag schooleigen leermateriaal.
- Werken vaker op scholen met meer dan 20% leerlingen met een niet-westerse achtergrond.

Programma
Leermiddelenbeleid

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- segmenten

Programma
Leermiddelenbeleid

Eigenzinnige Arrangeurs - Samenvatting

Leermateriaal

Eigenzinnige arrangeurs gebruiken deels de methode, deels gearrangeerd materiaal en deels eigen materiaal. Ze hebben een grote behoefte om iets te ontwikkelen en het lesmateriaal op maat te maken voor de leerling. Ze zouden ook graag mee willen werken aan een nieuwe lesmethode van een uitgever. Het zelf samenstellen helpt hun om hun lessen uitdagend te houden. Ze vertrouwen niet zonder meer op de kwaliteit van de methode en missen vooral de flexibiliteit. Ze waarderen open leermateriaal.

Docent

Ze voelen zich vooral begeleider van het leerproces. Tevreden zijn ze als hun leerlingen zelfstandig leren werken en denken. Ze zien hun onderwijs verbeteren door het zelf samengestelde materiaal. Het zorgt er voor dat hun onderwijs uitdagend blijft. Zelf materiaal ontwikkelen kunnen ze prima, een expert is daarvoor niet nodig, is hun ervaring. Ze staan niet altijd achter de leermiddelen die ze gebruiken.

School

Ze zijn gemiddeld tevreden over de ondersteuning van de schoolleiding. Ze staan positief tegenover samenwerking met andere scholen, het lesmateriaal zal daardoor beter worden.

Inleiding

Opzet

Resultaten

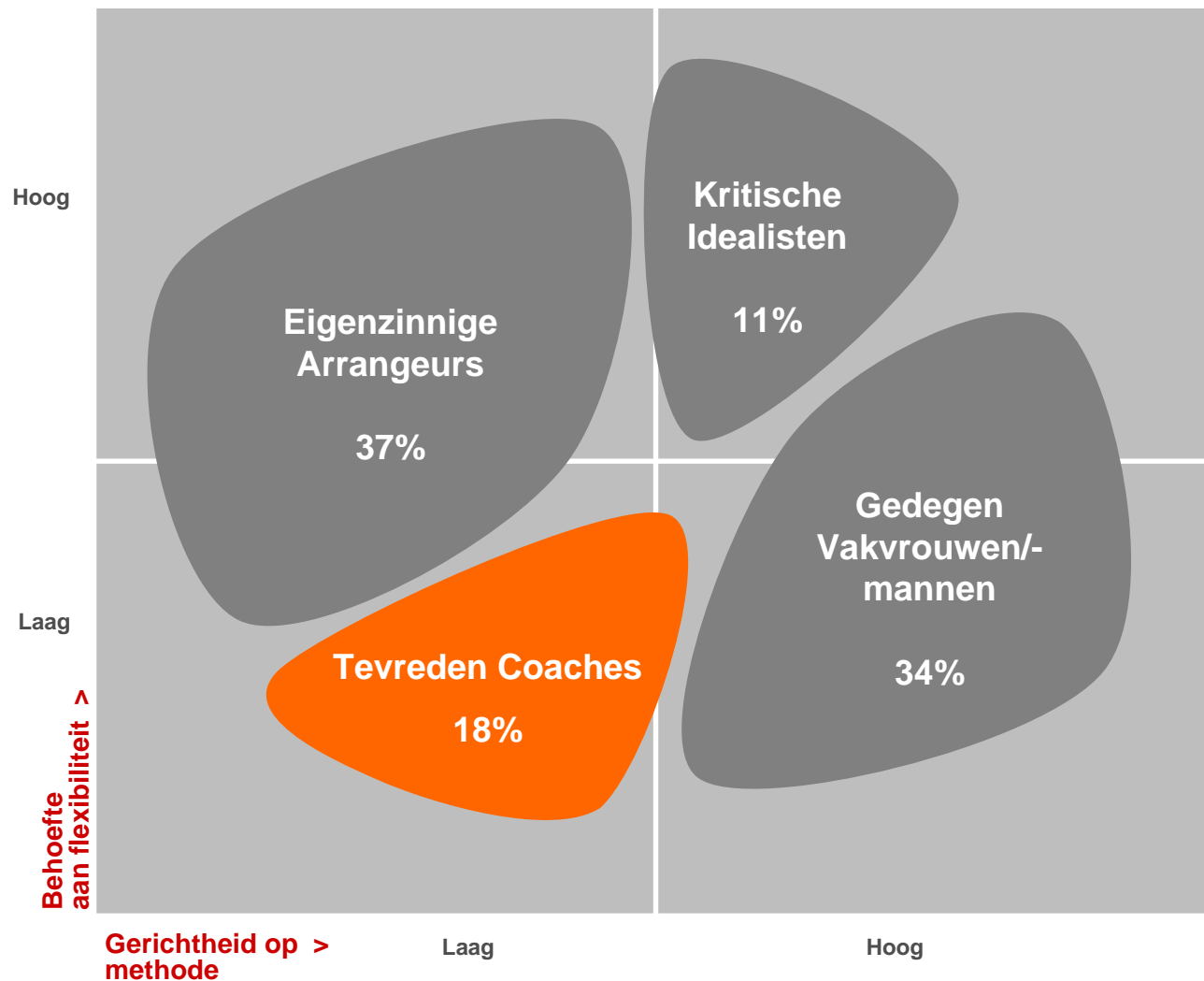
- algemeen

- **segmenten**

Programma
Leermiddelenbeleid

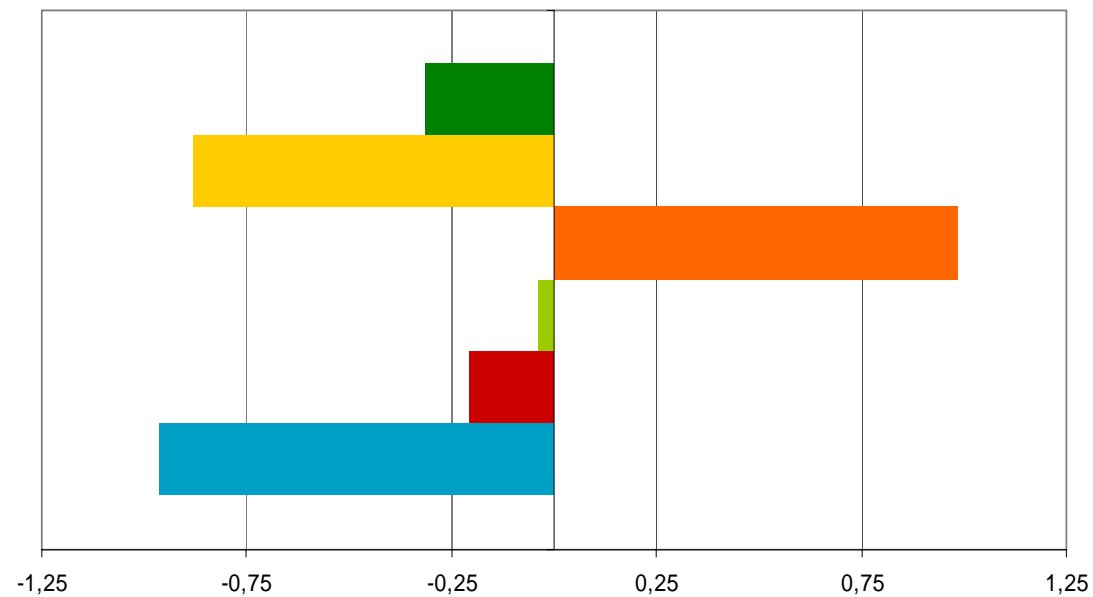
Tevreden Coaches

Tevreden Coaches

Energieke, onafhankelijke organisatoren, die goed weten met welk leermateriaal zij hun leerlingen inspireren en motiveren voor hun onderwijs en vakkennis.

- Gerichtheid op methode
- Gebrekkige ondersteuning
- Tevredenheid met gebruikte leermiddelen
- Individualisme
- Behoeftte aan flexibiliteit
- Tijdsdruk

Programma
Leermiddelenbeleid

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- **segmenten**

Programma
Leermiddelenbeleid

Tevreden Coaches - Leermateriaal

- Grote tevredenheid over leermiddelen:
 - vaker zelf tevreden over gebruikte leermiddelen
 - geven vaker aan dat hun leerlingen graag met de leermiddelen werken
 - voelen zich duidelijk minder dan andere segmenten beperkt in hun vrijheid door huidige leermiddelen
- Relatief veel gebruik van zelf ontwikkeld leermateriaal. Minder gebruik van leermateriaal afkomstig van uitgever.
- Stellen graag zelf lesmateriaal samen.
- Bovengemiddeld op de hoogte van kwaliteitscriteria waaraan leermiddelen moeten voldoen.
- Zien minder dan andere segmenten de relatie tussen leermiddel en kwaliteit van het onderwijs.
- Gemiddelde gerichtheid op ICT:
 - vinden zichzelf wel goed overweg kunnen met ICT op school
 - maar hebben de minder wens om leerlingen individueel achter een computer te laten werken

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- segmenten

Programma
Leermiddelenbeleid

Tevreden Coaches - Docent

- Zien voor zichzelf als docent vooral een rol als motivator, iemand die leerlingen inspireert en stimuleert.
- Willen graag hun enthousiasme voor hun vak overbrengen op leerlingen.
- Ontwikkelen bij zichzelf graag vaardigheden naast het lesgeven.
- Grote bereidheid om privétijd te investeren in betere lessen.
- Ervaren relatief weinig tijdsdruk.
- Oververtegenwoordiging van docenten techniek.

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- **segmenten**

Programma
Leermiddelenbeleid

Tevreden Coaches - School

- Voelen zich ondersteund door de school:
 - tevreden over technische middelen op school
 - besturen en directies stellen voldoende budget beschikbaar voor leermiddelen
 - ervaren nauwelijks een drempel om schoolleiding te vragen om budget voor leermiddelen
 - vinden minder dan andere segmenten dat besturen en directies zich te veel met de keuze van leermiddelen bemoeien
- Vaker betrokken bij buitenschoolse activiteiten, zoals schoolkamp.
- Werken vaker op een school met minder dan 20% leerlingen met een niet-westerse achtergrond.

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen
- **segmenten**

Programma
Leermiddelenbeleid

Tevreden Coaches - Samenvatting

Leermateriaal

Tevreden coaches vinden het leermiddel relatief onbelangrijk voor de kwaliteit van hun onderwijs. Ze voelen zich bekwaam en vrij om te gebruiken wat ze nodig hebben om op een motiverende manier les te geven. Ze weten aan welke kwaliteitscriteria hun leermateriaal moet voldoen. Ze voelen zich niet beknot door de methode, ze maken er immers flexibel gebruik van. Het zelf samenstellen van het leermateriaal maakt het onderwijs uitdagend voor hun leerlingen. Ze staan helemaal achter het leermateriaal dat ze gebruiken.

Docent

Ze zien zichzelf vooral als motivator en willen hun enthousiasme voor hun vak op hun leerlingen overbrengen. De tevredenheid van de leerlingen met het leermateriaal en het bijbehorende leerproces is voor hen heel belangrijk.

School

Ze voelen zich in hoge mate ondersteund door de schoolleiding. Er zijn voldoende pc's en technische mogelijkheden om leerlingen maatwerk te bieden. Ze hebben genoeg tijd om zelf materiaal te maken en op zoek te gaan naar het geschikte materiaal. Ze voelen zich sterk betrokken bij de school, leiden vaker een sectie en doen vaak mee met buitenschoolse activiteiten, zoals het schoolkamp.

Inleiding

Opzet

Resultaten

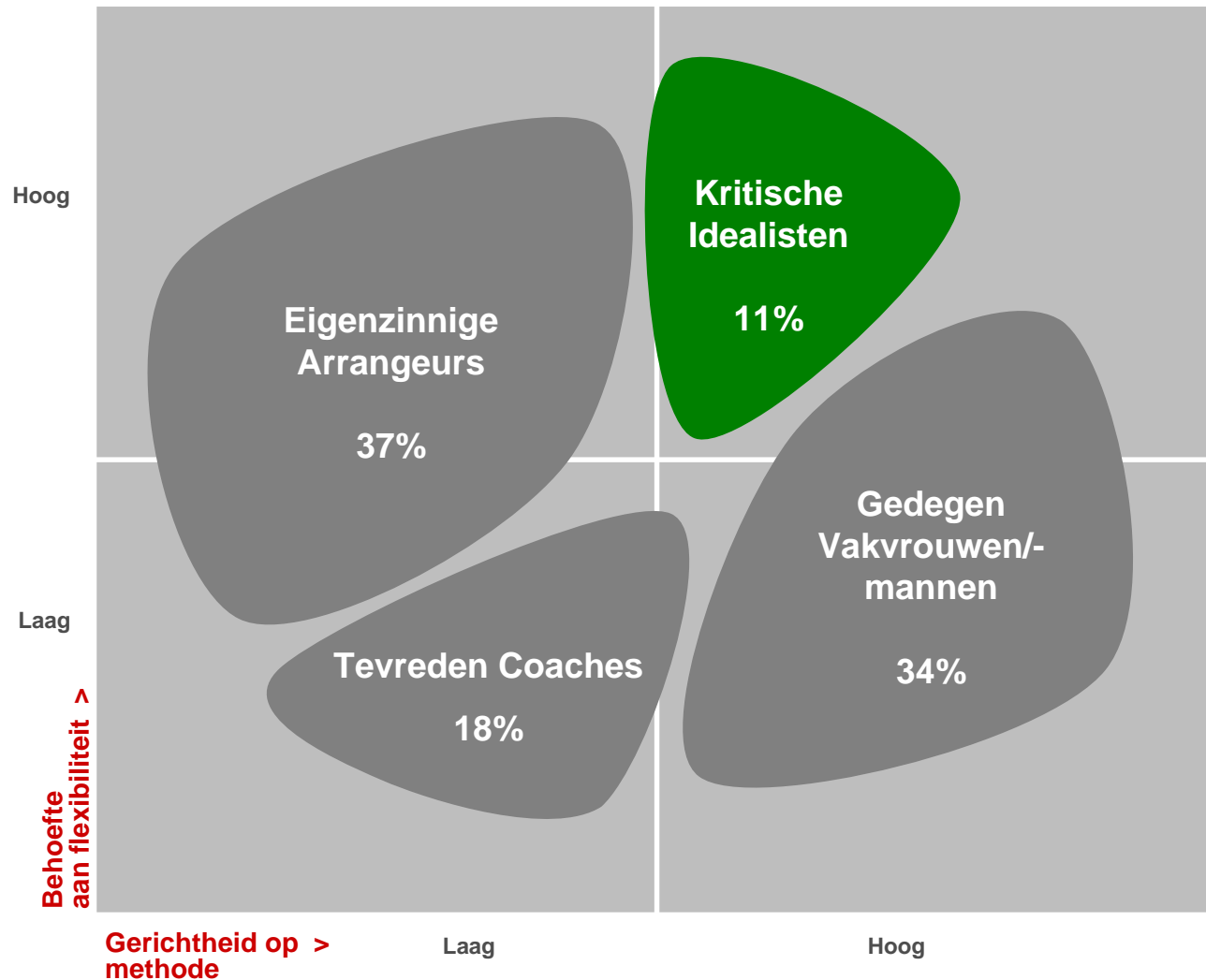
- algemeen

- **segmenten**

Programma
Leermiddelenbeleid

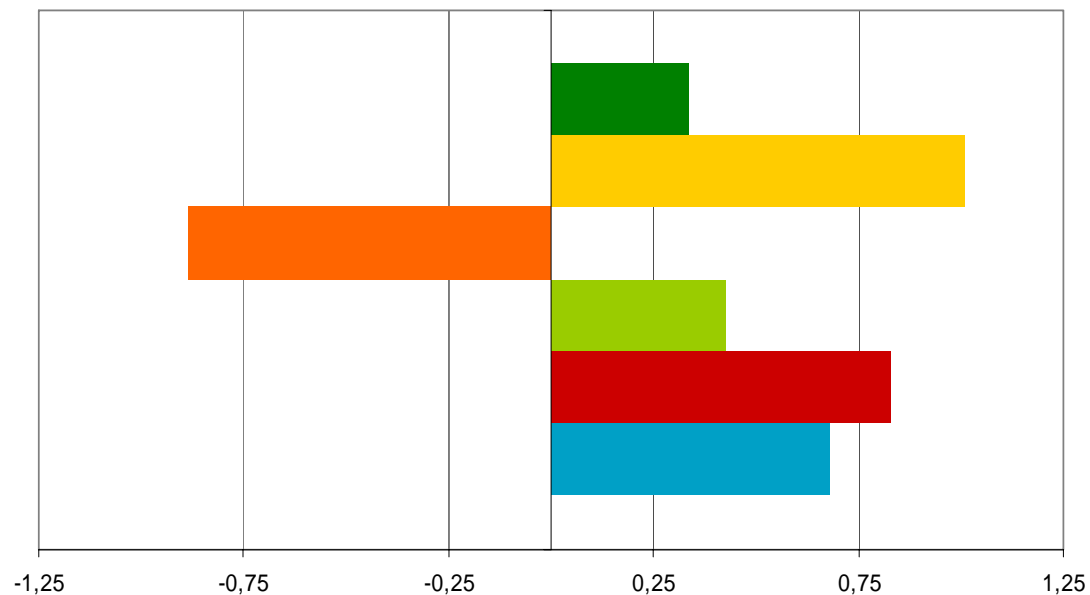
Kritische Idealisten

Kritische Idealisten

Veeleisende, vakgerichte didactici, die willen vertrouwen op de kwaliteit van de methode, maar ook meer maatwerk en actualiteit zoeken. Zij missen de ondersteuning die zij nodig hebben om deze ambitie te realiseren.

- Gerichtheid op methode
- Gebrekkige ondersteuning
- Tevredenheid met gebruikte leermiddelen
- Individualisme
- Behoeftte aan flexibiliteit
- Tijds-klem

Programma
Leermiddelenbeleid

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- segmenten

Programma
Leermiddelenbeleid

Kritische Idealisten - Leermateriaal

- Vertrouwen sterk op lesmethoden van educatieve uitgevers:
 - waarden de doorlopende leerlijn en het gemak
- Tegelijkertijd ontevreden over de leermiddelen die zij gebruiken:
 - lesmethoden beperken de vrijheid van de docent
 - vaak onvoldoende up-to-date
- Maken relatief veel gebruik van leermateriaal afkomstig van uitgevers en minder van zelf ontwikkeld materiaal.
- Willen graag vrijheid in keuze leermiddelen en niet te veel afhankelijk zijn van de keuze van de sectie.
- Voorkeur voor zelf ontwikkelde materialen boven materiaal ontwikkeld door een collega.
- Sterke behoefte aan het leveren van onderwijs op maat voor de individuele leerling.
- Vinden dat ICT hun lessen beter maakt, laten leerlingen graag individueel achter een computer werken, maar maken minder gebruik van elektronische leeromgeving of digitaal schoolbord.

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- **segmenten**

Programma
Leermiddelenbeleid

Kritische Idealisten - Docent

- Gevraagd naar hoe zij hun rol als docenten zien, kiezen Kritische Idealisten vaker voor de rol van trainer (iemand die leerlingen iets voordoet en verbetert).
- Ervaren tijdstress in hun werk:
 - leermiddelen op maat maken vraagt te veel organisatie
 - te veel lesuren op het rooster om leermiddelen flexibel in te zetten
- Vinden bijscholing van docenten nodig om leermiddelen goed op maat te kunnen maken.
- Oververtegenwoordiging van docenten Frans en Engels.
- Ondervertegenwoordiging van docenten wiskunde.
- Geven iets vaker dan andere segmenten les op VWO.
- Zijn minder vaak sectiecoördinator/-leider.

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen

- **segmenten**

Kritische Idealisten - School

- Voelen zich onvoldoende ondersteund:
 - te weinig budget vanuit besturen en directies
 - onvoldoende technische middelen
 - te sterke bemoeienis van bestuur en directie met keuze van leermiddel
- Hechten eraan dat de school een leermiddelenbeleid geformuleerd heeft.
- Ervaren een drempel om schoolleiding te vragen om budget voor leermiddelen, mede uit angst hierop afgerekend te worden.

Programma
Leermiddelenbeleid

Inleiding

Opzet

Resultaten

- algemeen
- segmenten

Programma
Leermiddelenbeleid

Kritische Idealisten - Samenvatting

Leermateriaal

Docenten, die behoren tot 'de kritische idealisten' hebben hoge verwachtingen van leermiddelen. Ze hechten eraan dat deze uitgaan van de nieuwste inzichten op hun vakgebied. Zonder goed leermiddel voelen ze zich niet zeker van hun onderwijs. Ze vinden de houvast en structuur in hun methode makkelijk, maar voelen zich daardoor tegelijkertijd sterk beperkt in hun vrijheid. Ze zijn niet erg tevreden over de methode die ze gebruiken, deze biedt vaak onvoldoende maatwerk. Ze hebben onvoldoende tijd om zelf materiaal te maken of samen te stellen. Ze willen graag samenwerken met een expert om een goed leerarrangement te maken.

Docent

Ze zien zichzelf vooral als de begeleidende trainer. Ze hebben behoefte aan didactische vernieuwing, willen het beste van het beste. Ook wat maatwerk betreft. Maar ze zien zichzelf niet als de ontwikkelaar of arrangeur die dat maakt. Ze hechten veel belang aan leerlingen zelfstandig te leren denken. Daarvoor is maatwerk nodig, al vrezen ze dat dat onvoldoende uit de verf komt door grote klassen en organisatorische belemmeringen.

School

Ze voelen zich voor de keuze van leermiddelen te zeer afhankelijk van hun sectie, maar zouden wel graag met hun sectie werken aan de verbetering van hun methode. Ze nemen niet vaak een leidinggevende rol in de school. Ze zijn individualistisch ingesteld en werken liever met hun eigen materiaal dan dat van hun collega's. Ze missen op hun school de mogelijkheden met ICT te werken. Ze staan soms wat alleen in hun ambities, voelen zich niet voldoende gesteund door de schoolleiding om het onderwijs te geven dat ze voor ogen hebben: elke leerling op maat bedienen. Ook missen ze de geschikte technische middelen en de tijd om dat te doen.

Inleiding

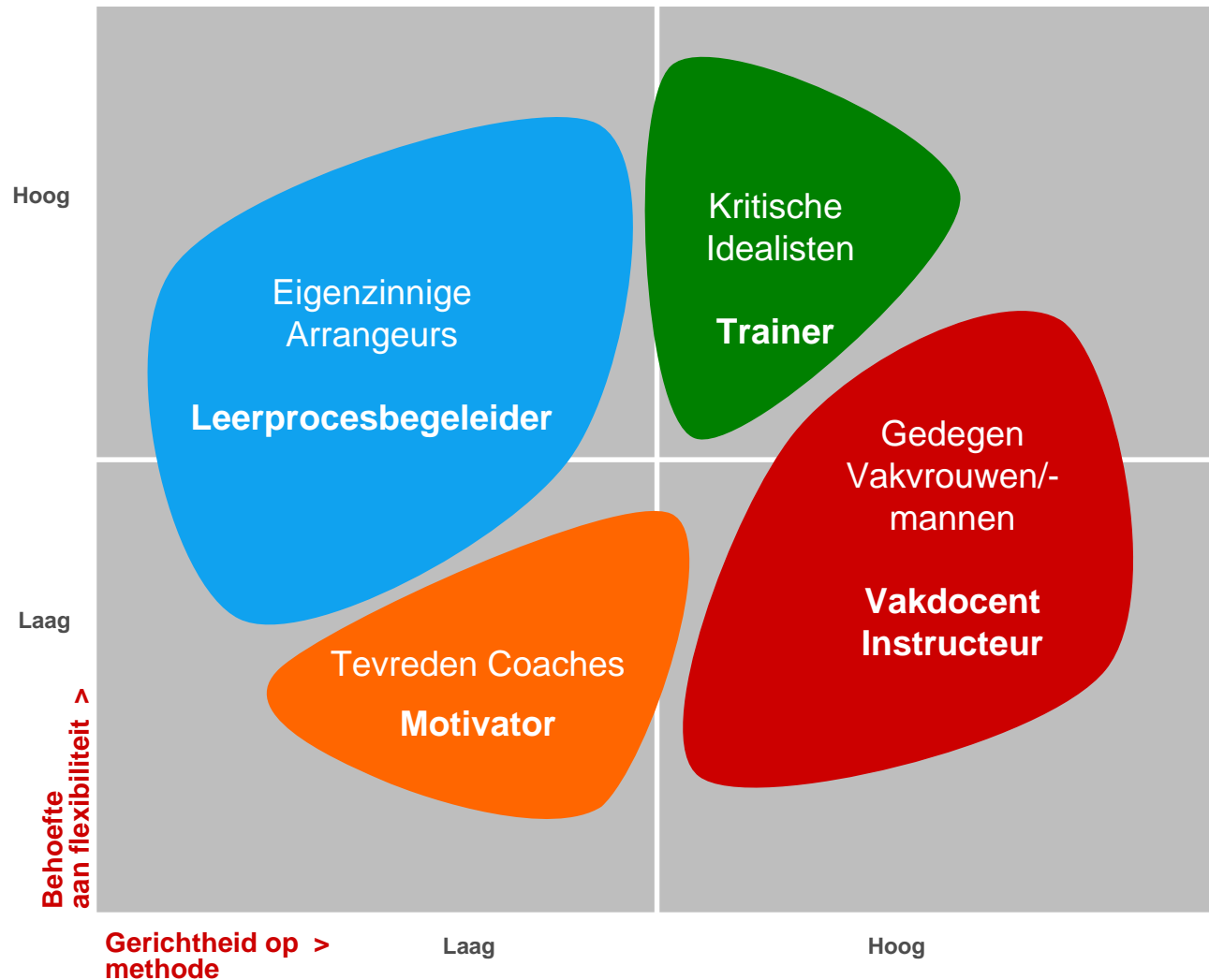
Opzet

Resultaten

Programma
Leermiddelenbeleid

LeermiddelMentality - Rol van de docent

Inleiding

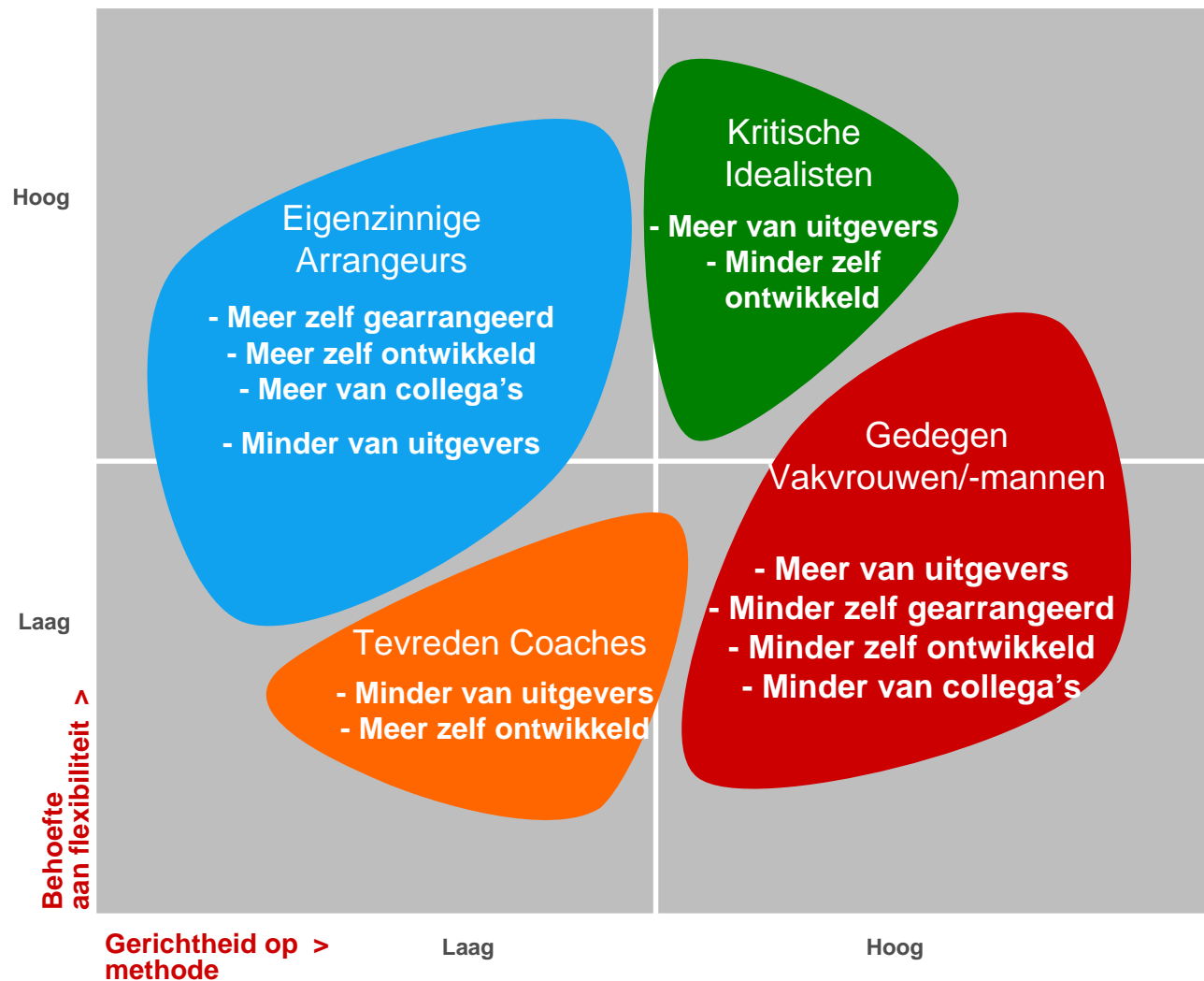
Opzet

Resultaten

Programma
Leermiddelenbeleid

LeermiddelMentality - Herkomst leermateriaal

Inleiding

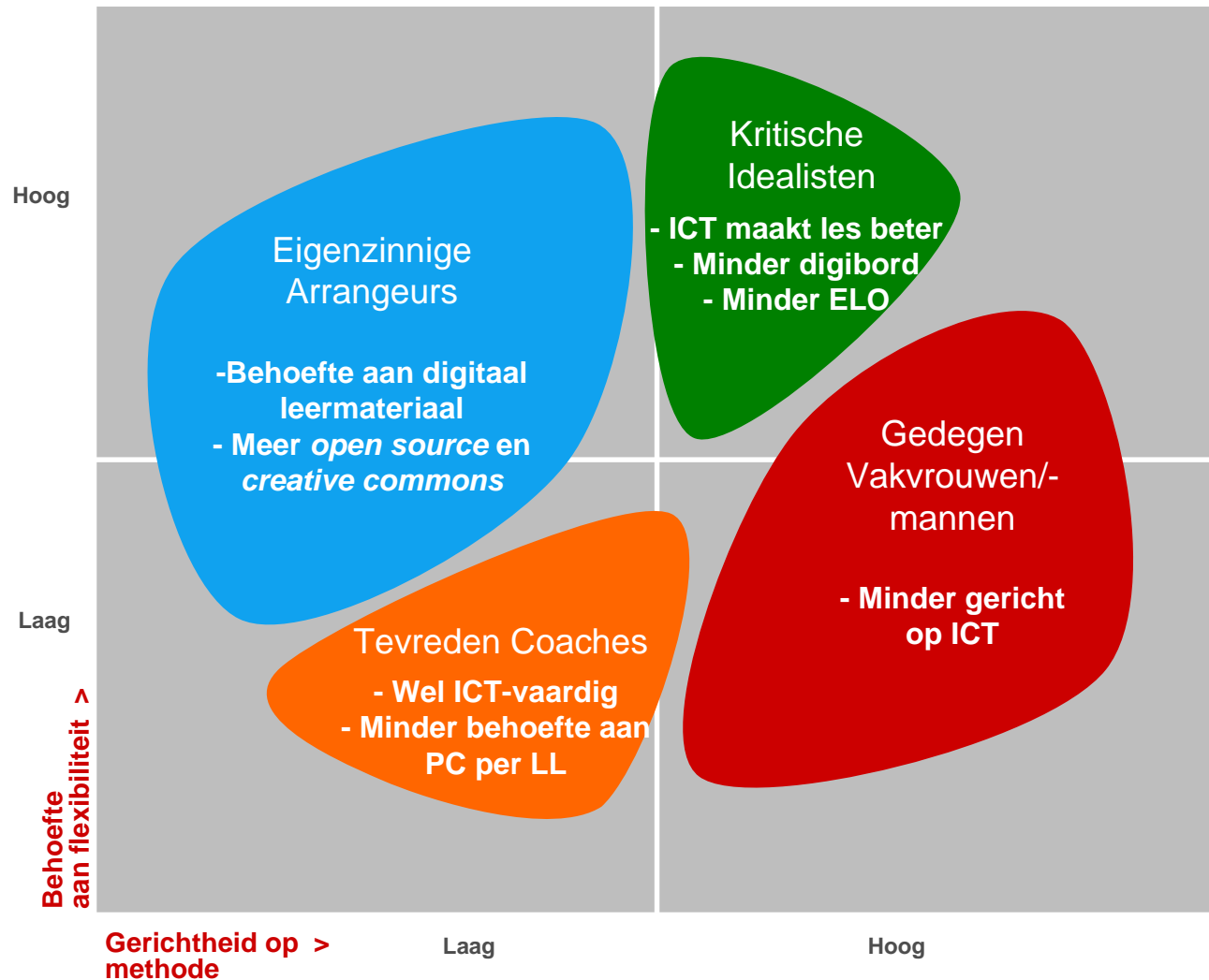
Opzet

Resultaten

Programma
Leermiddelenbeleid

LeermiddelMentality - ICT

Motivaction International B.V.
Marnixkade 109
1015 ZL Amsterdam

Postadres:

Postbus 15262

1001 MG Amsterdam

T +31 (0)20 589 83 83

F +31 (0)20 589 83 00

www.motivaction.nl

Programma
Leermiddelenbeleid

